

Christine Moisan-Jabłońska

**Indirektna komparativna metoda:
pokušaj pronalaska veze između Scile ikonografije i Haribde povijesti
religijskoga mentaliteta**

Indirektna komparativna metoda omogućuje nam odrediti sličnost između književnih izvora i likovnih umjetnosti. Tema ovoga istraživanja jest sakralna umjetnost od kasnog 16. do 18. stoljeća. Iako u našem istraživanju devocionalna književnost ima pomoćnu ulogu u usporedbi sa slikama i gravurama, književnost je ta koja nudi širu perspektivu te omogućuje dolazak do zaključaka. Na sakralnu su umjetnost snažno utjecali književni izvori na koje se referiramo. Oni se ponajprije odnose na zbirke propovijedi, molitvi, sakralnih pjesama, knjiga bratovština te knjige teološko-pobožnog sadržaja. Temeljna načela istraživanja ovoga tipa moraju voditi računa o specifičnosti područja koje se istražuje. Prate se neki trendovi, uzimajući u obzir razvoj ikonografije sakralne umjetnosti u Poljskoj. Tipologija djela nastalih u 17. i 18. stoljeću temelji se na uzorcima inspiriranim djelima uglavnom flamanske, sjevernonizozemske i njemačke te talijanske i francuske umjetnosti. Zanimljiva je tema uloge grafika u proučavanju sadržaja poljskih umjetničkih djela. Njihova uloga varira te stoga možemo razlikovati pet temeljnih uzoraka, koji, do određenog stupnja, omogućuju praćenje ideoloških veza koje postoje između sadržaja nastalih pod inozemnim utjecajem i poljskih primjera, koji se na njih referiraju. Niski stupanj umjetničke vještine vidljiv u analiziranim primjerima opravdava odabranu istraživačku metodu. Djela koja su slična te koja se javljaju kao dio jedne teme, sastoje se od nekoliko kompozicijskih varijanti, koje se ponavljaju s minimalnim promjenama, a koje su posljedica, u nekoj mjeri, općeg stanja svijesti. Stoga je u ovakvim slučajevima moguća upotreba indirektna komparativne metode. Rezultati dosadašnjih istraživanja dopuštaju nam potvrditi kako je odabrana metoda omogućila da u velikoj mjeri obogatimo svoje interpretacije tema koje su bile proučavane. Također se pokazala vrlo korisnom za radove koji obuhvaćaju šire polje istraživanja, poput vizije purgatorija ili reprezentacije borbe između dobra i zla u poljskoj sakralnoj umjetnosti i književnosti baroka. Metoda je pogodna i za istraživanja na polju ikonografije i ikonologije, koje obuhvaća teme užega opsega (primjerice Prorok Ilija, sibile, Gospa od Žalosti, Gospa od Ružarija, prikaz *Iudicium Sanguinarium* ili prikazi odabranih svetaca).